

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
NEVELÉSTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

CSÁNYI RÓBERT

**TESZTMEGOLDÁSI ELKÖTELEZETTSÉG ALACSONY
TÉTTEL BÍRÓ KÖRNYEZETBEN: EGY OKTATÁSI
ADATTUDOMÁNYI MEGKÖZELÍTÉS**

PHD ÉRTEKEZÉS – ÖSSZEFOGLALÓ

TÉMAVEZETŐ:

PROF. DR. MOLNÁR GYÖNGYVÉR
INTÉZETVEZETŐ EGYETEMI TANÁR

DIGITÁLIS TECHNOLÓGIÁK AZ OKTATÁSBAN
DOKTORI PROGRAM

SZEGED
2025

A disszertáció keretein belül végzett kutatások célja interaktív tesztkörnyezetben történő tesztmegoldási elkötelezettséggel kapcsolatos kérdések önbevalláson, valamint log- és folyamatadatok elemzése által valós viselkedésen alapuló eredmények feltérképezése és összehasonlító vizsgálata. A disszertáció három empirikus kutatást egyesít a kérdéskörrel kapcsolatban.

A kutatás során alkalmazott mérőeszköz 10 különböző komplexitású, a megoldáshoz interakciót igénylő problémát tartalmazott, amelyek alkalmasak voltak a különböző problémák feltérképezése során alkalmazott stratégiák, illetve az új helyzetekben mutatott tanulási hatékonyság mérésére. A MicroDYN modellen alapuló problémák az eDia online mérés-értékelési platform segítségével kerültek kiközvetítésre elsőéves egyetemi hallgatók számára alacsony téttel bíró tesztelési kontextusban. A problémák feltárása és a megoldásuk során alkalmazott interakciókat log- és folyamatadat formában rögzítettük, majd ezen viselkedési logadatok elemzésével vizsgáltuk a különböző explorációs és tanulási stratégiák hatékonyságát, illetve problémamegoldási teljesítményre gyakorolt hatásukat. A tesztmegoldással kapcsolatos erőfeszítést a teszt különböző részeibe beépített önbevalláson alapuló kérdéseken túl a problémák feltérképezésére és megoldására fordított idő, illetve az interakciók, kattintások számával monitoroztuk.

Az első tanulmányban bemutatásra kerülő kutatásban a hallgatók tesztmegoldási erőfeszítését különböző módszerekkel mértük, és meghatároztuk a tesztmegoldási erőfeszítés diagnosztizálására alkalmazható optimális eljárást. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a kattintások száma fontos szerepet játszik az interaktív problémamegoldó feladatokban nyújtott teljesítmény előrejelzésében. Az önbevallásos kérdőívre adott válaszok nem teljesen feleltek meg a résztvevők tényleges tesztmegoldási viselkedésének. A jó eredmények eléréséhez nem volt szükség maximális erőfeszítés kifejtésére, hanem csak egy bizonyos mértékűre.

A második tanulmány azokat az item- és személyszintű tényezőket vizsgálta, amelyek befolyásolják a tesztmegoldási elkötelezetlenséget. A feladat teszten belüli sorrendjének növekedésével és a nehezebb feladatok esetén az elkötelezetlen válaszok aránya növekedett. A nők körében magasabb volt az elkötelezetlen válaszok aránya. Az alacsonyabb felvételi pontszámmal, alacsonyabb munkamemória-kapacitással és alacsonyabb önbevalláson alapuló erőfeszítéssel rendelkező személyeknél szintén magasabb volt az elkötelezetlen válaszok aránya.

A harmadik tanulmányban a tesztmegoldási erőfeszítés szerepét vizsgáltuk az explorációs viselkedésen keresztül történő ismeretszerzésben. Az explorációs stratégia hatékonyságának nyomon követésére szolgáló, címkézett viselkedési adatok látens profilelemzésének eredményei négy csoportot azonosítottak. A tesztmegoldási erőfeszítés mértéke eltérő volt az egyes csoportok között, valamint a tesztmegoldás során különböző mértékben csökkent.

Eredményeink arra utalnak, hogy a sikeres problémamegoldók elegendő időt és erőfeszítést fordítanak a problémák megoldására. A kellő mennyiségű erőfeszítés ugyan nem garantálja a sikeres problémamegoldást, de anélkül nem lehetséges a siker. A gyakorlati szakembereknek jelentős hangsúlyt kell fektetniük olyan módszerek alkalmazására, amelyek javítják a tanulók tesztmegoldási erőfeszítéseit.